

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoR/14/2023
Identifikačné číslo spisu:	4421203949
Dátum vydania rozhodnutia:	23.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4421203949.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: W. E., nar. XX. F. XXXX, a W. E., nar. XX. D. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, deti rodičov: (matky) É. E. E., nar. XX. D. XXXX, bytom Š., F. XXXX/XX, zastúpená advokátom JUDr. Gergelym Pšenákom, Nové Zámky, M. R. Štefánika 30, a (otca) P. E., nar. XX. D. XXXX, bytom I. L. K. XX/a, XXXX T., E., zastúpený advokátom Mgr. Zsoltom Ördöghom, Nové Zámky, Turecká 36, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp.zn. 7P/121/2021, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č.k. 12CoP/7/2023 - 324 z 28. februára 2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č.k. 12CoP/7/2023 - 324 z 28. februára 2023 zrušil uznesenie Okresného súdu Nové Zámky (ďalej aj „súd prvej inštancie“) č. k. 7P/121/2021-61 zo dňa 5. októbra 2021 o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým dočasne (do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o návrhu matky na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov voči maloletým deťom na čas po rozvode manželstva vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod č. k. 7P/116/2021) zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu na každé mal. dieťa po 100 eur mesačne vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky.

1.1. Odvolací súd po preskúmaní obsahu súdneho spisu a odvolaním napadnutého uznesenia dospel k záveru, že súd prvej inštancie zaťažil konanie vadou nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia; v odôvodnení napadnutého uznesenia totiž absentujú akékoľvek ustanovenia právnych predpisov, na základe ktorých súd ustálil svoju právomoc v predmetnej veci konať a rozhodnúť, nie je z neho zrejmé, či sa vôbec zaoberal otázkou svojej právomoci na konanie v tejto veci, čo je jedna z podmienok konania a z odôvodnenia rozhodnutia vôbec nevyplyva, na základe čoho a akých skutočností prijal záver, že má právomoc vo veci konať a na základe návrhu matky neodkladné opatrenie nariadil. Odvolací súd preto

napadnuté uznesenie zrušil a vec podľa § 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej „CSP“) vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala matka - navrhovateľka (ďalej aj „dovolaateľka“) dovolanie, ktorým namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Poukázala na skutočnosť, ktorú namietala aj v rámci odvolacieho konania, že otec podal uvedené odvolanie po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, pričom odvolací súd sa s touto okolnosťou vôbec nevysporiadal. Vzhľadom k tomu, že ide o podstatnú podmienku konania, ktorá ak nie je splnená, súd nie je oprávnený rozhodovať o podanom odvolaní, Krajský súd v Nitre nemohol rozhodnúť o podanom odvolaní. Aj v prípade, ak by bol toho názoru, že odvolanie bolo podané včas, mal sa s tým v odôvodnení vysporiadať. Rovnako tak sa odvolací súd vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s okolnosťou, že v podanom odvolaní absentovalo splnomocnenie na právne zastúpenie advokátovi, ktorý odvolanie podal a spísal a teda odvolanie je podané neoprávnenou osobou. Okrem toho odvolací súd pre nedostatok odôvodnenia svojho rozhodnutia ako aj pre nedostatok odôvodnenia dôvodu na zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP nebol oprávnený zrušiť rozhodnutie Okresného súdu Nové Zámky z tohto dôvodu. Žiadala preto napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť.

3. Otec sa k podanému dovolaniu nevyjadril; kolízny opatrovník oznámil, že nie je v jeho kompetencii vyjadrovať sa k procesným postupom súdneho konania.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

5. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domáčať sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

6. Dovolaateľka vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Základným a spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie

prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

8. V predmetnej veci podané dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia zrušené a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Z uvedeného je zjavné, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je procesným (kasačným) rozhodnutím, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a nerozhodoval o samotnom neodkladnom opatrení a nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie o nariadení neodkladného opatrenia končí, keďže v dôsledku kasácie prvoinštančného rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vo veci nariadenia neodkladného opatrenia právoplatne rozhodnuté a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/99/2017, 3Cdo/236/2016, 8Cdo/130/2017). Tieto právne náhľady sú zastávané aj v odbornej právnickej literatúre (por. publikáciu Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1353-1356). V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 19/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“.

9. Treba zdôrazniť, že samotná povaha zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu o zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátení veci tomuto súdu na ďalšie konanie otvára strane sporu možnosť v pokračujúcom konaní uplatniť všetky svoje procesné práva, vrátane práv na využitie riadnych, prípadne aj mimoriadnych opravných prostriedkov.

10. Pre prijatie záveru o neprípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v konaní o nariadení bezodkladného opatrenia rozhodnutím prvoinštančného súdu nie je bez významu navyše ani skutočnosť, že predmetné bezodkladné opatrenie bolo nariadené ako dočasné opatrenie na úpravu práv a povinností rodičov voči maloletým deťom na čas do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (o návrhu matky na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov voči maloletým deťom na čas po rozvode manželstva vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod č.k. 7P/116/2021), ktorá v zmysle odborných názorov právnej praxe konštatujúcich, že „V prípade, ak sa nariadilo neodkladné opatrenie počas konania vo veci samej, nepôjde o rozhodnutie, ktoré sa považuje za rozhodnutie vo veci samej (ktoré konzumuje vec samu, (Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1532-1533) tomuto záveru nasvedčuje. Najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/157/2017 (publikované v Zbierke stanovísk a NS a súdov SR ako R 21/2018) vyslovil názor, že „dovolanie nie je podľa § 420 Civilného sporového poriadku prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil (v predmetnej veci navyše zrušil) uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba“ a vysvetlil, že „vylúčením prípustnosti dovolania proti takému uzneseniu odvolacieho súdu o nariadení bezodkladného opatrenia, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, právna úprava obsiahnutá v § 420 CSP zohľadňuje, že v prípade takého rozhodnutia ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú definitívnu ochranu poskytnutú až do rozhodnutia vo veci samej. Zákonodarcu tu bezpochyby zohľadnil, že procesné nesprávosti súdu, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných práv strán sporu (účastníkov konania).“

11. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvej inštancie a vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie, nie je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné; nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej návrhom na začatie konania) končí.

12. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne podľa § 420 CSP prípustné nie je, najvyšší súd ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol bez toho, aby sa zaoberal jeho dôvodnosťou.

13. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP; výrok o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.